

Creșterea Limbii Românești

- fondată în anul 2013, odată cu Legea
ZILEI NAȚIONALE A LIMBII ROMÂNE

DACIA

Lupul alb - protectorul dacilor liberi.

[#dacia](#) [#lup](#) [#lupul](#) [#lupul alb](#) [#daci](#) [#lupul dacic](#) [#romania](#)

<http://vorbesteliber.com/totul-despre-daci-totul-a-inceput-din-romania-vorbeau-o-limba-asemanatoare-cu-romana/>

Ce limbă vorbeau strămoșii noștri geto-daci? obișnuiau să o îmbrace în haina unei scrieri proprii, inventate de ei? Două întrebări fundamentale pe care istoria le-a îngemănat într-o singură enigmă. O enigmă veche de peste două mii de ani.

Scrierea, limita inefabilă care marchează granița dintre preistorie și istoria clasică pe care o învățăm la școală. Adică istoria acceptată oficial, mai ales datorită faptului că este validată prin existența unor izvoare scrise, cărora vremurile le-au îngăduit să ajungă până în zilele noastre. Scrisul devine astfel dimensiunea spirituală dincolo de care întâmplările devin evenimente, iar indivizii, până atunci anonimi, se preschimbă în personaje memorabile, ale căror vorbe și fapte, consemnate pentru generațiile viitoare, devin parte integrantă a patrimoniului universal.

Scribii de la începutul veacurilor

Bazat pe traducerea unor tăblițe de lut vechi de aproape cinci milenii, Samuel Noah Kramer afirma în 1962 că „Istoria începe la Sumer”. O concluzie tranșantă, care reflecta cunoștințele acumulate de specialiști până în acel moment. Dar și lipsa de comunicare specifică perioadei „Războiului rece”. Cu un an înainte, în 1961, arheologul clujean Nicolae

Vlassa, care săpa la Tărtăria, într-un sit al Culturii Vinca-Turdaș, a anunțat descoperirea unor tăblițe de lut acoperite cu semne gravate, similare unei scrieri. Probabil că opacitatea „Cortinei de fier” l-a împiedicat însă pe Kramer să afle câte ceva despre ele. Teoria oficială spune că scrierea a apărut în Mesopotamia, între sfârșitul mileniului IV și începutul mileniului III î.Hr. Este vorba despre scrierea pictografică descoperită la Djemdet Nasr, care aparține fazei „el Obeid” a culturii sumeriene. Straniu este că, deși sunt aproape identice cu cele din Sumer, semnele gravate pe tăblițele de la Tărtăria sunt mai vechi cu un mileniu decât ceea ce savanții consideră a fi cea mai veche scriere din lume. Câteva detalii legate de acuratețea modului în care au decurs săpăturile de la Tărtăria au aruncat însă un con de umbră asupra acelor relicve străvechi. Și, în mod ciudat, specialiștii români au fost primii care au preferat să le facă uitate. Contrazicând parcă această atitudine blazată, Peninsula Balcanică a continuat să ofere alte descoperiri interesante privitoare la acest aspect al civilizației umane. Tăblițe de lut la fel de vechi, purtătoare ale unor posibile urme de scriere au mai fost identificate în Serbia, la Lepenski Vir, dar și în Bulgaria, la Karanovo și la Gradetskița. De fapt, un lanț întreg de descoperiri arheologice atestă că în antichitatea timpurie Balcanii au fost leagănul unor civilizații preistorice deosebit de sofisticate. Cu toate acestea, întreaga zonă a fost exclusă de specialiști din capitolul „Istoria scrisului”. Și asta dintr-un motiv simplu: acceptarea acestor sisteme de scriere străvechi i-ar obliga pe savanți să rescrie cărțile de istorie. Pentru că ar însemna că Sumerul nu mai este „mama” tuturor civilizațiilor, al căror început ar trebui să fie căutat pe undeva pe aici, prin Balcani.

„Pauza” culturală

În mileniile care au urmat după Tăblițele de la Tărtăria, pe meleagurile noastre au evoluat o serie de civilizații extrem de complexe. Este de ajuns să menționăm Cucuteni, subtila cultură neolitică dezvoltată de niște artiști desăvârșiți. Ori populațiile militariste care s-au perindat pe aici în Epoca bronzului. Ulterior, în timpuri în care în restul Europei s-au dezvoltat state de pe urma cărora ne-au rămas „arhive” bogate, Peninsula Balcanică pare a fi fost exclusă de pe „scena culturală”. Și nici una dintre populațiile de aici nu pare să fi fost interesată de dezvoltarea vreunui sistem propriu de scriere. Iar despre așa ceva nu se va mai vorbi pe meleagurile noastre decât peste câteva mii de ani, în vremea geto-dacilor.

Ignoranța dacilor

Ori de câte ori se referă la daci, izvoarele istorice descriu un regat complex, legat de restul lumii prin nenumărate episoade, de cele mai multe ori războinice. Anul 106 d.Hr.: legiunile imperiale romane, conduse de însuși împăratul Traian, au zdrobit rezistența oastei conduse de regele Decebal și au cucerit capitala Sarmisegetuza, ultimul bastion al rezistenței dacilor. O dată cu acest război sângeros se încheia o confruntare veche de câteva secole: confruntarea lumii mediteraneene ce se pretindea, pe atunci, singura purtătoare a unei civilizații superioare și un popor războinic care la un moment dat ocupase o bună parte a Europei neromanizate. O dată cu această înfrângere, dacii ies din istorie și amuțesc pentru totdeauna. Iar acum, după două milenii, habar nu avem cum suna limba strămoșilor noștri. O limbă care a dispărut fără urmă, lăsând în urma ei doar „barză, viezure, brânză, mânz” și alte câteva cuvinte care, sunând cumva mai aspru, justifică atribuirea lor unui popor „barbar”. Iar în privința scrierii... savanții zilelor noastre sunt

convinși că dacii nu o cunoșteau. Celebra inscripție „Decebalus per Scorilo” și câteva litere grecești ori latine găsite în ruinele unor vechi așezări dacice sunt considerate a fi singurele lor contacte cu scrierea. Chiar dacă acum este aproape generalizată, această opinie este însă contrazisă de un argument care ține de logica istorică elementară: un regat cu o organizare complexă, cu nimic mai prejos decât civilizațiile contemporane lui, nu putea să funcționeze în absența unei „birocrații” administrative. Sau fără „cancelarii” de unde să fie coordonate activitățile curente, obligatorii într-un stat dinamic. Un stat care, pentru scurt timp, a ocupat spațiul întins între gurile Nistrului și Munții Pădurea Neagră din inima Europei, avea nevoie de legi care, plecate de la „centru”, trebuiau să ajungă până la granițele îndepărtate. Iar legiurile nu puteau fi răspândite „din gură în gură”, ci doar printr-o formă scrisă. De asemenea, dacii susțineau relații economice cu restul lumii. Iar comerțul nu se făcea, nici pe atunci, în lipsa unor contracte ori a unor acte privitoare la gestionarea mărfurilor. Ce să mai vorbim despre activitatea diplomatică, obligatorie și ea în acele vremuri deosebit de complexe. Cu toate acestea, specialiștii susțin sus și tare că dacii nu știau să scrie. Și asta doar pentru că, cel puțin deocamdată, nu s-au descoperit niște „izvoare scrise” acceptate în mod oficial de savanți.

O civilizație subtilă

Acum, noi îi vedem pe daci cam la fel cum îi vedeau, probabil, și înalții funcționari ai Romei imperiale: niște barbari care hălăduiau prin sălbăticia munților. Trebuie totuși să recunoaștem că restul lumii antice îi trata cu mult mai mult respect. Herodot spunea despre ei: „Geții sunt cei mai viteji și mai dreپți dintre traci. După indieni, neamul tracilor este cel mai mare; dacă ar avea o singură conducere și ar fi uniți în cuget, ei ar fi, după părerea mea, de neînfrânt”. Iar dacă Herodot avea în vedere coeziunea politică înseamnă că, la fel ca în zilele noastre, Peninsula Balcanică era și pe timpul său „butoiul cu pulbere” al Europei. Mai târziu, prin secolul al VI-lea d.Hr., cronicarul Iordanes nu a ezitat să-i transforme pe conașionalii săi goții în „geți” și să le atribuie glorioasa istorie a acestora din urmă. Iar din scrierile sale „Geții” apar ca niște luptători viteji care, între două războaie, se îndeletniceau cu studiul filozofiei, medicinei sau astronomiei. Alegerea geților ca strămoși exemplari de cronicarul unui neam care se aflase adeseori într-un contact strâns cu vârfurile civilizației de atunci spune foarte multe despre gloriosul popor al geto-dacilor. Și lasă în urmă o întrebare tulburătoare: putea un asemenea popor să trăiască în afara unui „circuit cultural”?

Arhiva de plumb

După cum spuneam, cărturarii zilelor noastre sunt convinși că dacii nu cunoșteau scrierea. O opinie categorică, contrazisă însă de autorii antici. În afara acestora, au mai ajuns însă până în zilele noastre și niște documente stranii, numite acum „Tăblițele de la Sinaia”. Se spune că inițial au fost câteva sute și erau turnate în aur, metalul rezervat regilor și zeilor. Acum, se pare că au mai rămas doar câteva zeci, copii turnate în plumb după originalele antice. În general, savanții le ignoră și foarte puțini sunt cei dispuși să le ia în serios și să le studieze. Dar dacă aceștia din urmă au totuși dreptate și „Tăblițele de la Sinaia” sunt cu adevărat niște relicve antice, istoria ultimilor 2.000 de ani ar trebui rescrisă. Povestea acestor vestigii controversate conține însă și toate ingredientele unei aventuri polițiste pe

care nici măcar Indiana Jones nu ar rata-o: un tezaur străvechi, capete încoronate, politică, servicii secrete și aur. Foarte mult aur, pe care vremurile, asemeni unui alchimist neîndemânatic, par să-l fi preschimbat peste noapte în plumb.

Istorie ocultă

Ocultată sub zvonuri și contestări vehemente, istoria recentă a acestor „Tăblițe” ascunde în spatele ei una dintre cele mai tenebroase afaceri legate de niște relicve străvechi. O afacere stranie care lasă în umbră recentul scandal privitor la brățările de aur „braconate” în Munții Orăștiei. Singura informație certă despre „Tăblițele de la Sinaia” este că sunt „găzduite” în depozitele Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”. Acolo mai există acum doar 35. Plus alte două la Mănăstirea Sinaia. Există însă informații că inițial au fost în jur de 100, iar în unele cercuri se vorbește chiar despre câteva sute. Cele mai multe au 10×15 cm, însă există și exemplare mult mai mari, de până la 30×50 cm. Dar, indiferent de dimensiuni, toate sunt confecționate din plumb. Iar fiecare dintre ele este acoperită cu inscripții în relief, cărora li se adaugă nenumărate imagini stilizate. Privite de aproape, șirurile de semne grafice ți se par oarecum cunoscute: multe dintre ele par a fi litere grecești. Altele seamănă cu literele latine, iar câteva par a fi semne chirilice. Cercetătorul care încearcă să afle cum au ajuns ele acolo se lovește însă de un adevărat zid al tăcerii. Un zid compact, în spatele căruia informațiile certe sunt înlocuite de zvonuri și informații trunchiate culese din documente contradictorii. Iar toate la un loc se adună într-un soi de istorie apocrifă, plasată undeva la granița dintre știință și legendă. Cu câteva decenii în urmă, tăblițele s-au aflat și în atenția cercurilor științifice „coordonate” de regimul comunist. Dar despre ele a început să se vorbească „la liber” doar după 1990. Iar publicul larg a avut ocazia să le vadă abia în 2003, când inginerul Dan Romalo le-a publicat în lucrarea „Cronică apocrifă pe plăci de plumb?”, reeditată în 2005 sub titlul „Cronică getă apocrifă pe plăci de plumb?”. Piese publicate în cele două cărți au fost fotografiate la mijlocul anilor '40 chiar de Romalo

în depozitul Muzeului de Antichități din București. Însă nici pe atunci ele n-au beneficiat de atenția cercetătorilor, ba, mai mult, nu au fost nici măcar inventariate sau menționate în vreun act oficial. În anul 2004, ziaristul Dumitru Manolache a auzit despre aceste vestigii. Pasionat de istoria veche, el a încercat să afle cât mai multe date despre acest subiect spectaculos.

Pe care l-a întors pe toate fețele, abordându-l cu metodele specifice ziaristilor de investigații. A scormonit prin arhive, a discutat cu puținii oameni în viață care mai știau câte ceva. Iar doi ani mai târziu și-a publicat rezultatele căutărilor în volumul „Tezaurul dacic de la Sinaia - legendă sau adevăr ocultat?”.

Legenda unui tezaur

Primele episoade ale istoriei „Tăblițelor de la Sinaia” par a fi legate de începutul lucrărilor de construcție ale Castelului Peleş, a cărui piatră de temelie a fost pusă la 10 august 1875. Pe atunci, locul viitorului edificiu se numea „Poiana Văcăriei”. Înaintea deschiderii propriuzise a șantierului, acolo s-au făcut anumite lucrări hidrotehnice pentru stabilizarea solului. Inclusiv drenarea unor ape freatice care izvorau dintr-o peșteră din zonă. Cele mai vechi informații menționează că, în acele împrejurări, ar fi fost descoperit un tezaur antic. O

comoară din care, alături de alte obiecte de valoare, făceau parte și un mare număr de plăci din aur acoperite cu inscripții. În total, câteva sute de kilograme de metal prețios. Descoperirea a fost anunțată, bineînțeles, la București. Se mai spune că, după câțiva timp, guvernul condus de Lascăr Catargiu ar fi oferit întregul tezaur domnitorului Carol I. Iar predarea s-a făcut în mod oficial în prezența unor reprezentanți ai autorităților locale, dar și ai guvernului. Arhivele păstrate până astăzi nu menționează însă dominația. Dar asta nu e o mare problemă: în timpul primului război mondial, o parte a acestor arhive a ajuns în Rusia, incluse în tezaurul țării. Și nu s-au mai întors acasă nici până în ziua de astăzi. Se spune că oamenii „sunt sub vremuri”. Aceeași soartă o au însă și comorile. Zvonurile, niciodată confirmate oficial, dar nici infirmate categoric, spun că pe la 1890 regele Carol I și-a dat seama că Peleşul va costa mai mult decât banii din averea personală pe care el îi avea disponibili. Motiv pentru care a trebuit să folosească „darul” pe care i-l făcuse guvernul Catargiu. Bun patriot și iubitor al istoriei neamului pe care fusese chemat să-l conducă, se mai spune că el ar fi cerut părerea unor mari cărturari ai acelor vremuri. Fascinați doar de vestigiile care aveau legătură cu Roma antică, se pare că savanții vremii nu au fost însă prea impresionați de acele relicve. Motiv pentru care l-au încurajat pe suveran să le topească și să utilizeze aurul obținut pentru finanțarea Castelului Peleş. Mult mai interesat de istorie, regele a dispus totuși ca, înainte de a fi topite, vestigiile antice să fie copiate în aliaj tipografic. Copiile ar fi rămas la Peleş până în 1947-1948, când, după venirea comuniștilor la putere, au fost transferate la muzeul din București. Cam aceasta ar fi istoria, prescurtată și niciodată asumată oficial, a plăcilor publicate după alte câteva decenii de inginerul Dan Romalo.

Sub ochii serviciilor secrete

Chiar dacă savanții le contestă vehement, „Plăcile de la Sinaia” s-au aflat un timp chiar și în zona de interes a „organelor de partid” comuniste, dar și a Securității. În cursul investigației sale, ziaristul Manolache a dat și peste mărturii privitoare la acest interes. El a mai aflat că până și Elena Ceaușescu a dat niște dispoziții privitoare la studiul lor. Dar bineînțeles că scopul urmărit de „Tovarășa” nu era unul strict științific. Mai mult ca sigur, spera să afle cât mai multe informații privitoare la comorile dacice, pe care le-ar fi dorit descoperite și valorificate în „visteria” regimului. Mai mult decât atât, se pare că în cadrul Securității a existat și un departament, strict secret, care s-a implicat în traficul unor vestigii antice. În plus, ziaristul a mai aflat că, prin anii '90, în jurul „Plăcilor” s-a mai învârtit și Valeri Usturoi. Un personaj ciudat, aproape sigur fost agent al KGB, care, venit în țara noastră, s-a implicat în tot soiul de afaceri derulate pe muchia legii. Motiv pentru care acest personaj extrem de ciudat s-a aflat adeseori în atenția serviciilor secrete din România postdecembristă.

Vorbitori în numele dacilor

Argumentul cel mai des invocat contra celor care acceptă realitatea „Plăcilor de la Sinaia” este că aceștia nu ar fi niște specialiști în studiul limbilor antice. Situația s-a schimbat în ultimii ani, de când „subiectul” a fost abordat de dr Aurora Peșan. Fost angajat al Institutului de Lingvistică București, licențiată în limbile clasice, domnia sa a aflat despre acele inscripții străni din lucrarea lui Dan Romalo. A început să le studieze și, în

iunie 2004, a prezentat o conferință pe acest subiect la Academia Română. A doua abordare a avut-o câteva luni mai târziu, în ianuarie 2005, în cadrul Seminarului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Facultății de Istorie de la Universitatea București. De atunci încolo, dr Aurora Pețan s-a dedicat acestui subiect cu rigoarea academică specifică unui lingvist de carieră. Până acum, opinia generală este că toate acele artefacte ciudate sunt creația unei persoane, rămasă încă neidentificată. O persoană neștiută care, practic, s-ar fi distrat inventând o limbă și o istorie „artificiale” pe care le-a înscris, în nu se știe ce scop, pe cele câteva zeci de plăcuțe ajunse până la urmă în depozitele Institutului de Arheologie. Aurora Pețan ne-a relatat că din studiul inscripțiilor rezultă că limba utilizată acolo este „o limbă naturală”, și nu una inventată de cineva. „Faptul că «Tăblițele de la Sinaia» nu mai sunt cele originale, antice nu are absolut nici o importanță. Cu adevărat importantă este informația conținută de ele.” Cercetarea lor marchează evoluția în timp a unei limbi unitare care avea însă și niște variante locale. Studiul limbii „Tăblițelor” despre care Aurora Pețan afirmă că este limba dacică pare să indice că aceasta nu făcea parte din ceea ce, nu se știe cât de corect, este denumit îndeobște limba „indo-europeană”. Contrar părerilor exprimate de valul actual de „tracomani”, limba dacică nu era „soră” cu latina, dar avea multe elemente comune cu aceasta. Cam 80% din literele inscripțiilor sunt caractere antice grecești. Restul, oarecum asemănătoare cu semnele alfabetului chirilic, are o origine necunoscută. Situație prezentă și în cazul alfabetului slavon. Specialiștii care studiază vechiul alfabet chirilic știu că și acesta conține o serie de semne cu o origine necunoscută. Posibil dacică? Nu se știe cu certitudine. Dar nimic nu i-ar fi putut împiedica pe călugării filologi Chiril și Metodiu să preia acele semne cu origine incertă chiar din mediul în care trăiau. Un mediu etnic care trebuie să fi păstrat urmele vechii culturi dacice, întinsă și în sudul Dunării. De altfel, se pare că la fel s-a întâmplat și cu episcopul got Wulfila, cel care a inventa un alfabet special cu ajutorul căruia a tradus Biblia în limba poporului său. Astăzi se acceptă că o parte din literele cu care este transcrisă, variantă gotică a Bibliei, au fost preluate dintr-un sistem de scriere mai vechi, pe care episcopul got l-a întâlnit pe teritoriul fostei Dacii, neocupate de romani. Deocamdată, dr Aurora Pețan se ocupă doar de analiza de specialitate a textelor de pe „Tăblițele de la Sinaia”. Traducerea lor propriu-zisă o va aborda mai târziu. La o primă vedere pare a fi vorba despre niște arhive provitoare la istoria veche a regatului dacic: succesiuni dinastice, consemnarea unor lupte locale, dar și reprezentarea grafică a câtorva dintre marile cetăți ale dacilor.

Epistole pe oase

Până la elucidarea misterului „Tăblițelor de la Sinaia”, se ridică totuși o întrebare: dacă dacii cunoșteau cu adevărat scrierea, de ce nu s-au păstrat mai multe inscripții ale lor? Un răspuns ar fi: pentru că, în viața de fiecare zi, scriau pe materiale perisabile care s-au pierdut pentru totdeauna. Izvoarele antice menționează o scrisoare trimisă de Decebal împăratului Traian. Un mesaj scris pe o „ciupercă”, probabil o iască prelucrată special pentru a putea fi utilizate pe post de „hârtie de scris”. „Tăblițele de la Sinaia” nu sunt însă singurele urme ale scrierii dacice. În cursul mai multor campanii de săpături pe situl „Chitila-fermă” de lângă București, arheologul Vasile Boroneanț a adus la lumină vestigii de locuire dacică din secolele II-III d.Hr. Printre nenumăratele obiecte descoperite acolo,

care vorbesc despre niște așezări stabile, arheologul a identificat și urmele unei vechi scrieri, pe care el o atribuie geto-dacilor neincluși în aria de romanizare. Inscripțiile identificate de Boroneanț sunt „scrise” pe fragmente de oase late provenite de la diverse animale domestice. Literele erau obținute prin împunsături consecutive, făcute cu un obiect ascuțit. Este vorba despre litere unite în cuvinte scurte, dar și imagini de chipuri omenești. În mod ciudat, dar deloc neașteptat, unele dintre acele litere par a se regăsi și pe „Tăblițele de la Sinaia”. Autorii antici nu aveau nici o problemă să accepte că dacii posedau un sistem propriu de scriere. Și nu este absolut deloc exclus ca studiul făcut cu rigoare științifică al „Tăblițelor de la Sinaia” să aducă la lumină niște capitole noi, încă necunoscute din istoria antică a Europei.

LIMBA DACILOR

Majoritatea inscripțiilor de pe „Tăblițele de la Sinaia” par a fi scrise cu litere grecești, fapt care le face relativ ușor de tradus. Cei care le contestă originalitatea spun că limba folosită acolo seamănă prea mult cu limba română de astăzi. Dar acest fapt nu face decât să redeschidă o problemă rămasă încă nerezolvată: de ce să fi dispărut limba dacilor, chiar și din teritoriile neocupate de romani? Sau poate că o bună parte din ea s-a păstrat în actuala limbă română.

CETĂȚILE

Unul dintre argumentele ce pledează în favoarea originalității „Tăblițelor de la Sinaia” este imaginea clar redată a Cetății Sarmisegetuza. Oficial se consideră că „Tăblițele” ar fi fost „plastografiate” la sfârșitul sec. XIX, pe când istoricii încă nu știau că cetățile de la Orăștie sunt dacice. Săpăturile arheologice la ruinele Sarmisegetuzei au început în primele decenii ale sec. XX. Iar reconstituirile edificiilor, făcute pe teren, după anii '50, seamănă în mod izbitor cu imaginile cetății redată pe „Tăblițe”. De unde să fi știut „plastografatorul” ce aveau să descopere arheologii abia peste câteva decenii?

VECHI ARHIVE?

Oficial, istoria dacilor este cunoscută mai ales din scrierile antice. În schimb, „Tăblițele de la Sinaia” par a fi niște cronici complete, care descriu succesiuni de dinastii regale și personaje ce au domnit în diferite zone ale Daciei. În ele sunt prezentate și imagini și localizări ale unor cetăți cărora acum nu li se mai știe decât numele. În urma unor verificări de laborator s-a stabilit că „Tăblițele” sunt confecționate din aliaj tipografic, utilizat la sfârșitul secolului al XIX-lea. Fapt care nu exclude posibilitatea ca ele să fie niște copii moderne făcute după niște piese extrem de vechi. Cercetătorii care le acceptă originea antică sunt convingși că în urmă cu peste două milenii, tăblițele originale turnate din aur constituiau niște arhive „oficiale”, păstrate și completate secole la rând în templele dacilor.

DISCLAIMER:

Toate părerile, punctele de vedere, afirmațiile, atitudinile și detaliile informative reprezintă angajarea fiecărui autor în parte. Portalul nostru nu își însușește responsabilitatea pentru conținutul articolelor publicate. Fiecare link și articol pe care îl prezentăm are propriul copyright © și răspundere personală pentru conținut.